

YEMEN

**DOS ANYS I DUES
SETMANES ALLÀ**

WASH

**AIGUA: SALUT
I DIGNITAT**

COVID-19

**QUE NINGÚ NO
ÉS QUEDI ENRERE**

L'ALTRA BOTIGA

**25 ANYS DE
COMERÇ JUST**

REVISTA

NÚM. 48 • JUNY 2020

**25 ANYS
COMERÇ
JUST**

OXFAM
Intermón

Responsable

Tania Meyniel

Coordinadora de continguts

Rosana Poza

Editor de textos

David Aguilar

Editor gràfic

Pablo Tosco

Hi han col·laborat:

María José Agejas, Nerea
Basterra, Marta Briones, Itxaso
Ferrerias, Marie Fonsale, Lula
Gómez, Liliana Marcos, Juanjo
Martínez, Bárbara Salinas i Júlia
Serramitjana

Disseny i maquetació

pica.agency

Impressió

Litografia Rosés

Dipòsit legal

B-23121/96

Publicació impresa 100%
en paper reciclat

Passa les pàgines
de la nostra revista a
[www.oxfamintermon.org/](http://www.oxfamintermon.org/revista)
revista des de la teva
tauleta, mòbil o ordinador

Foto de portada: L'Anjali, la
María, l'Agnes, el Serafín, la
Khadija i milers de persones
d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina
han pogut cobrir les seves
necessitats bàsiques gràcies
al fet que la seva feina ha
estat realitzada i retribuïda
en condicions justes. 25 anys
fent costat al comerç just des
d'Oxfam Intermón.

© Pablo Tosco / Oxfam Intermón

SUMARI

NÚM. 48 | JUNY 2020 | TRIMESTRAL

← Samiha Ali recull
aigua en un punt de
distribució construït
per Oxfam Intermón
al camp de persones
desplaçades
d'Al-Bearayer, on
es refugien prop de
1.000 persones que
van fugir del conflicte
armat que assola el
país des del 2015.

© Pablo Tosco / Oxfam Intermón

PÀGINA 14

AIGUA: DIGNITAT I SALUT

Aigua, sanejament i promoció de la higiene han estat durant dècades el millor escut contra diferents malalties, com ara l'èbola o el còlera, als països on treballem. Ara, aquesta experiència, tant de la nostra organització com de les comunitats i col·lectius amb què treballem, està bolcada a barrar-li el pas a la COVID-19 en llocs on la desigualtat o els conflictes armats fan que la població sigui especialment vulnerable davant el virus.

PÀGINA 20

NINGÚ NO ES POT QUEDAR ENRERE

A Espanya, ens hem mobilitzat des del començament de la crisi de la COVID-19 perquè no s'incrementi la desigualtat ni paguin les conseqüències les persones més vulnerables. T'expliquem tot el que estem fent per no deixar ningú enrere.

PÀGINA 22

EL IEMEN EN PRIMERA PERSONA

Et narrem un viatge en primera persona a la pitjor crisi humanitària del món. Cinc anys de conflicte han deixat el país devastat: el 80% de la població depèn de l'ajut per sobreviure i gairebé 18 milions de persones necessiten aigua potable amb urgència.

PÀGINA 3
EDITORIAL

PÀGINA 4
NOTÍCIES OXFAM

PÀGINA 6
NOTÍCIES MÓN

PÀGINA 8
COMERÇ JUST:
25 ANYS DE VIATGE

PÀGINA 14
AIGUA: DIGNITAT I SALUT

PÀGINA 20
NO VOLEM QUE NINGÚ
ES QUEDI ENRERE

PÀGINA 22
DOS ANYS I DUES SETMANES
AL IEMEN

PÀGINA 26
L'EMPRESA, CLAU PER
COMBATRE LA DESIGUALTAT

PÀGINA 27
PERSONES VOLUNTÀRIES
AMB ESPERIT DE CANVI

DIES D'INCERTITUDS I CERTESES

Franc Cortada
Director general
d'Oxfam Intermón
@CortadaFranc

■ A penes fa un mes que m'he incorporat a Oxfam Intermón com a director general. Ha estat un mes molt intens, en el qual la meva prioritat ha estat multiplicar els nostres esforços per respondre a la pandèmia, tant a Espanya com a la resta del món.

Continuem oferint suport vital, com ara instal·lacions de rentat de mans, aigua neta, lavabos o sabó, a les comunitats més vulnerables. Per la nostra llarga experiència per contenir brots de malalties mortals com l'èbola i el còlera, sabem que accions com aquestes marquen la diferència.

Des del començament de la crisi, amb el vostre suport, hem arribat com a Oxfam a més d'un milió i mig de persones. Ho hem fet en llocs com Bangla Desh, on hem donat suport a més de 100.000 persones rohinyes refugiades proporcionant-los aigua, sanejament i higiene, o l'Iraq, on hem rehabilitat les instal·lacions d'un hospital de Mossul que assisteix més de 50.000 persones.

A Espanya també. Per això, de manera complementària al nostre treball d'incidència per aconseguir canvis de fons, hem reorientat la col·laboració amb organitzacions de dones i de persones migrants per cobrir plegats algunes de les seves necessitats bàsiques subministrant-los aliments i productes de neteja, farmàcia i higiene, així com ajudant-les amb els pagaments d'habitatge, llum o gas endarrerits.

Aquests dies hem llegit que el virus no discrimina entre persones riques i pobres. Però no és pas veritat. Sabem que l'impacte social i econòmic serà devastador per a les més pobres i vulnerables, milions d'habitants de països com la República Centreafricana, el Txad o Guatemala que sobreviuen buscant-se la vida, sense cap mena de protecció social, subsidi de desocupació, pensió de jubilació ni dret a assistència mèdica.

La pandèmia ens mostra bretxes i desigualtats que sovint han estat ignorades i ens mostra la necessitat de garantir cobertura universal de salut i altres drets essencials, així com l'obligació d'establir les bases d'una economia més humana, sostenible i justa. Una economia que posi les persones en el centre.

Persones com les que viuen al Iemen, un país del qual en aquest número de la revista us donem una visió des de dins molt poc habitual, ateses les dificultats que hi ha per entrar en aquest territori. Els nostres companys Júlia Serramitjana i Pablo Tosco ho van aconseguir ara fa unes setmanes, i ens porten les veus d'homes i dones que no es rendeixen, com no ho fan els equips que tenim allà, després de cinc anys de cruel conflicte.

Persones com les que viuen en qualsevol dels 65 països on estem donant resposta a la pandèmia, i de les quals també us parlem aquí. Ja hem alertat que la crisi econòmica que implica la pandèmia conduirà 500 milions de persones més a la pobresa. El Programa Mundial d'Aliments de l'ONU vaticina que es duplicarà el nombre de persones que passen gana. És moment d'actuar.

La crisi derivada de la COVID-19 també ha afectat el nostre projecte de comerç just pel tancament temporal de les botigues, precisament quan aquest projecte compleix 25 anys. Emociona llegir el que hem aconseguit en aquest quart de segle juntament amb les productores i els productors, i amb la imprescindible aportació del nostre voluntariat per apujar la persiana cada dia en les nostres 34 botigues. Ens recuperarem d'aquest parèntesi, i tindrem més força que abans, gràcies a una societat que cada dia consumeix d'una manera més responsable.

Soc dels qui veuen reptes on hi ha problemes, i oportunitats de superació en l'adversitat. Soc conscient del moment en què ens trobem i per això crec que, avui més que mai, hem de continuar treballant per un futur sense pobresa. Tant de bo ens continuem acompanyant en el camí.

AVANÇADORES 2020

María Quiroga, directora d'Agrònoms sense Fronteres, ha estat la guanyadora del Premi Avançadores 2020. En aquesta sisena edició del premi, que organitzem juntament amb el diari *20 Minutos* per reconèixer públicament dones que amb el seu exemple transformen el món i promouen la igualtat, el guardó ha recaigut en aquesta jove directiva. La seva activitat se centra a Tanzània, on, mitjançant aquesta ONG, fa costat a cooperatives d'agricultors i agricultores i incideix en la participació de les dones perquè ocupin llocs de lideratge. "Per a mi, aquesta distinció suposa motivació i impuls per continuar involucrant més homes i dones en el desenvolupament de projectes sostenibles i duradors alhora que col·laboren en la millora de l'agricultura", va assenyalar en recollir el premi.

Les finalistes del certamen han estat Patricia Caro Maya i Paloma Pastor. La primera, que és cofundadora de l'associació Gitanes Feministes per la Diversitat, va destacar la importància del premi per la manca de representació que hi ha de les nenes i dones romanís en la societat. Va recordar, com les seves companyes guardonades, que "els drets humans són també els de les dones" i que "només avancem si ho fem totes". Per la seva banda, Paloma Pastor, una activista i mare coratge pels drets dels nens i nenes amb dany cerebral sobrevingut, va subratllar el paper de les dones com a cuidadores. "Prevalen els criteris economicistes i no els valors", va comentar.

© 20 Minutos

© 20 Minutos

Totes tres van coincidir en la importància de crear aliances i d'arribar als mitjans i a la societat. En aquest sentit, Encarna Samitier, directora de *20 Minutos* i membre del jurat del certamen, va destacar com els mitjans han d'ajudar a transformar el món i que donar espai i veu a aquestes dones és una manera de fer-ho. El motiu és clar: "Fan falta més dones que opinin i manin, més referències de dones", va apuntar Laura Hurtado, directora de Comunicació d'Oxfam Intermón, també part del jurat, compost a més per María Andrés, directora de l'Oficina del Parlament Europeu a Espanya, i Irene Milleiro, directora de la fundació Change.org.

Més informació a:
bit.ly/premi-avancadores

OXFAM, ENTRE LES MILLORS, SEGONS EL VOLUNTARIAT

La plataforma de voluntariat Hacesfalta.org va fer públic recentment quines organitzacions són les més ben valorades pels usuaris i usuàries, que van valorar la seva experiència amb les entitats amb què col·laboren. De gairebé 340 entitats sense ànim de lucre examinades per 1.335 persones, Oxfam Intermón va obtenir la cinquena millor valoració, el mateix lloc aconseguit l'any passat. Per poder participar en aquest concurs cal que almenys cinc persones l'hagin considerat una de les millors.

A Oxfam Intermón, les persones voluntàries representen el 58% de l'equip de treball, el 79% són dones, i estan de manera activa en l'organització una mitjana de 4,5 anys. Els espais on desenvolupen les seves tasques són preferentment les botigues de comerç just i diferents llocs de les àrees de comunicació, recursos humans, educació i activisme. Gràcies a tots ells i totes elles.

Més informació a:
bit.ly/ong-mas-valoradas

EL FUTUR ES CONSTRUEIX ARA I AQUÍ

El canvi de dècada està resultant un moment convuls i amb aspectes molt negatius: coronavirus, crisi climàtica, conflictes armats, moviments migratoris... Per això, hem volgut treure el nostre costat més positiu i proposar que pensem, entre totes i tots, com ens imaginem aquest futur més just i sense pobresa pel qual treballem. Perquè tenim la convicció que només és possible aconseguir-ho plegats.

Per això, amb l'etiqueta **#ConstruïmUnFuturAmb_** i per mitjà del correu electrònic, les xarxes socials i sortides al carrer, vam fer aquesta pregunta: "Com t'imagines el futur?". La van contestar prop de mil persones, que ens van transmetre centenars de propostes i desitjos: igualtat d'oportunitats, un futur amb justícia per a les minories que no són escoltades, més diversitat, drets bàsics per a tota la societat, més empatia, que tots els nens i nenes puguin aconseguir la seva millor versió...

També hi van voler participar algunes persones famoses que fa anys que ens acompanyen i col·laboren amb nosaltres. Judit

Mascó va parlar de la necessitat de crear un món amb igualtat d'oportunitats, aliments i treball digne, on el comerç just sigui una norma i l'aigua no sigui un luxe. L'actor Miguel Ángel Muñoz va fer especial èmfasi en la igualtat de gènere, l'actriu Ana Ruiz va voler imaginar un futur amb empatia, "la capacitat de posar-se en les sabates dels altres", i l'actor Álex Gadea va desitjar un futur "amb la defensa dels drets humans".

El resultat ens va semblar tan bo que vam demanar a cinc artistes de la il·lustració que el plasmessin en dibuixos, i ho van fer en forma de grans retrats d'algunes de les persones a les quals donem suport a Zimbàbue, Colòmbia, Guatemala i la República Dominicana amb projectes d'aigua, desigualtat, treball digne i drets de les dones. Els retrats es van traçar fent servir les frases que recullen els somnis de futur de les persones que van participar en la iniciativa.

Més informació a:
bit.ly/construim-un-futur-amb

SOLIDARITAT AMB "X"

Solidaritat es podria escriure amb X, la X que ajuda les persones més vulnerables i que suposa que el 0,7% de la renda es destini a activitats d'interès social. Aquesta "lletra" altruista, també coneguda com "X solidària", no comporta cap cost per a la persona que signa la declaració. Marcar-la simplement significa que un 0,7% dels impostos que paga aniran a programes que fan oenagés com Oxfam Intermón. No fer-ho, en canvi,

és dir-li a l'Estat que pot decidir com vulgui què fer amb aquesta part de la teva contribució.

Marcar aquesta X en la declaració de la renda facilita que, tots els anys, més de 500 oenagés puguin desenvolupar projectes solidaris adreçats a la tercera edat, a persones amb discapacitat o en situació de dependència, a dones en situació de vulnerabilitat... Projectes

solidaris tan variats i necessaris com malauradament estem comprovant en els últims temps. A més, aquesta opció no és incompatible amb la de marcar també amb una X la casella de l'Església catòlica.

Més informació a:
bit.ly/X-solidaria

LA PANDÈMIA TÉ NOM DE DONA

La COVID-19 afecta persones d'Espanya, Itàlia, la Xina, l'Iraq, el Marroc, Colòmbia, Guatemala, els Estats Units, Kenya, Síria, Bangla Desh... El virus convertit en pandèmia arrasa, no mira la nacionalitat ni el gènere. No obstant això, per analitzar les seves conseqüències sí que cal veure com afecta els homes i com afecta les dones. N'hi ha prou a observar algunes dades per constatar que no ho fa de la mateixa manera. Per començar, tan sols a Espanya, durant la primera setmana de confinament, les trucades al 016 (el número de telèfon per alertar sobre violència de gènere) van augmentar un 18%, segons el Ministeri d'Igualtat. Però això no passa tan sols a casa nostra: Nacions Unides assegura que en alguns països s'ha duplicat el nombre de dones que truquen als serveis d'assistència.

I no només això: elles estan en la primera línia d'aquesta pandèmia. En aquest sentit, l'Organització Mundial de la Salut apuntava que les dones representen el 70% del total de professionals del sector mèdic. A part, el rol de cuidadores, exercit majoritàriament per les dones, les exposa també en els domicilis a tenir cura dels nens i nenes (grans propagadors) i de la gent gran (la població més castigada).

Ser dona davant el coronavirus també té pitjors conseqüències econòmiques. Són elles les més vulnerables perquè "treballar menys hores [en l'economia remunerada] és una realitat que per a moltes dones està ocasionada per les seves desproporcionades

responsabilitats a les llars. Una càrrega que, juntament amb altres causes, fa que quedin atrapades en l'anomenat "terra enganxós", com apuntava al diari *20 Minutos* Liliana Marcos, responsable de polítiques públiques i desigualtat d'Oxfam Intermón. També són les dones una pota important de l'economia submergida en el servei domèstic, per exemple, un sector que queda sense cap cobertura. Es calcula que a Espanya hi pot haver 200.000 dones sense contracte laboral.

Un altre aspecte preocupant per a la igualtat de les dones podria ser el retrocés de l'agenda feminista. Aquesta és, si més no, una de les conclusions de l'informe del Reial Institut Elcano titulat "La crisis del COVID-19 y sus impactos en la igualdad de género". "L'objectiu d'aconseguir la igualtat de gènere, com un dels objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 de Nacions Unides, probablement es veurà relegat de les prioritats", explicava María Solanas, membre d'aquest laboratori d'idees.

Amb motiu d'aquesta factura extra que paguen les dones, s'ha fet una crida especial per adoptar una política feminista enfront de la COVID-19. Es tracta d'una declaració signada per gairebé 1.300 persones, xarxes i organitzacions d'arreu del món (entre les quals hi ha Oxfam), per exigir als estats que adoptin mesures pensades per a les dones, davant els reptes que vindran després de la pandèmia. La justícia de gènere i els drets de les dones constitueixen un dels pilars del treball d'Oxfam Intermón.

→ Isabel Calvo treballa des de fa 15 anys com a auxiliar d'assistència a domicili dins del sistema d'atenció a la dependència. Cada dia acompanya persones dependents en les activitats bàsiques (higiene, compres, cuina...), però, per sobre de totes aquestes activitats, la que més destaca és la de la contenció emocional.

© Pablo Tosco / Oxfam Intermón

← El Sheik, logista d'Oxfam a Síria, ajuda el Nezar, desplaçat d'Afrin, a carregar productes per protegir-se del fred. El Nezar, de 70 anys, va fugir d'Afrin i va trobar refugi al costat dels seus familiars en el barri de Sheikh Maksoud d'Alep. S'ha lesionat una cama i no pot caminar sense crosses.

L'AJUT HUMANITARI, PROFESSIÓ DE RISC

El fet d'estar en primera línia comporta cada vegada més riscos per al personal humanitari. Parlem d'uns perills que van des del risc de contagi en epidèmies com la de l'èbola o la de l'actual COVID-19 en països sense bones infraestructures sanitàries fins a atacs armats, assetjaments o segrestos. Des del 2003, més de 4.500 persones han estat assassinades, ferides, detingudes, agredides o segrestades mentre feien la seva feina de cooperació. Al febrer, sense anar més lluny, comunicàvem l'assassinat de dos companys nostres a Síria: Wissam Hazim i Adel Al-Halabi. No és l'únic lloc on treballar, viure i sobreviure comporten risc. L'Afganistan, Sudan, Somàlia, la República Centreafricana (on recentment altres dues persones dels nostres equips van resultar ferides en un atac), el Iemen i la República Democràtica del Congo són també especialment difícils. I les xifres d'incidents no deixen d'augmentar. Segons el recompte de l'organització Humanitarian Outcomes, el nombre de membres de personal humanitari víctimes

de diferents tipus d'atacs creix anualment i ha passat de 165 l'any 2008 a 278 el 2018. En aquesta dècada també han pujat el nombre d'assassinats i el de segrestos. La pandèmia que viu avui el món a causa del coronavirus és, en països amb sistemes sanitaris febles, un altre problema més per a la seva seguretat, com ja ho eren l'èbola i altres epidèmies.

"Sí. Definitivament, els perills del personal humanitari que treballa en les zones de conflicte són molt més grans ara. És un fenomen mundial que està lligat al creixement de la ultradreta i als discursos de l'odi, que tenen repercussions directes en el treball de les oenagés i el seu personal. En els casos més extrems, nosaltres ens hem vist en l'obligació d'abandonar o pausar el treball humanitari. Són sempre decisions molt complexes, perquè quan ens n'anem (per motius totalment aliens a la nostra voluntat) deixem de donar suport a la població que s'hi queda", comenta Pilar Orduña, responsable d'Acció Humanitària

d'Oxfam Intermón. "Quan passa això", explica, "com que no volem abandonar la població atesa, mirem de transferir tot el treball a entitats locals, considerant sempre no traslladar-los els riscos".

Davant aquest increment de la perillositat, és important subratllar l'incompliment dels convenis internacionals que protegeixen, sempre, les i els professionals humanitaris i que defineixen clarament que aquest personal no pot ser mai un objectiu militar. "Cap a elles i ells només podem tenir una admiració total. Són grans persones solidàries que es juguen la vida per un món millor", afegeix Pilar Orduña, ferm en el propòsit de l'entitat: continuar buscant la manera de fer costat a les persones més vulnerables.

Més informació a:
bit.ly/seguretat-equips-humanitaris

COMERÇ JUST: 25 ANYS DE VIATGE

Isabel Martín estava dedicant la seva vida a fer que les dones més marginades de l'*slum* d'Andheri, a la ciutat índia de Mumbai, poguessin guanyar-se la vida. En realitat, la seva preocupació eren els nens i, sobretot, les nenes, però després de diversos projectes va entendre que, si aconseguia que les seves mares tinguessin uns ingressos dignes, tota la resta aniria arribant. El que no resultava evident era com ho havia de fer. Al cap i a la fi, les dones ja havien estat tota la vida pensant com aconseguir-ho, com probablement també diverses generacions. Quan la Isabel tornava al seu poble natal, Guijuelo (Salamanca), acostumava a portar-hi algunes teles i robes senzilles que havien fet les dones i a vendre-les entre la gent que coneixia. Ella, aleshores, d'això no en deia *comerç just*. Avui ho coneixem amb aquest nom. **Text:** Juanjo Martínez i Marie Fonsale, responsables de botigues de comerç just i de vendes de comerç just d'Oxfam Intermón

Oxfam Intermón va iniciar el seu treball en comerç just amb set botigues on es venien els productes de la Isabel

(Creative Handicrafts) i els de moltes altres petites organitzacions que a Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina donaven suport a col·lectius vulnerables facilitant-los l'elaboració de productes d'artesanía i comercialitzant-los després a Europa o als Estats Units.

Han passat 25 anys. Tot ha evolucionat molt, però des d'Oxfam Intermón continuem comprant productes a Creative Handicrafts i continuem tenint aquelles set botigues. I, sobretot, continuem aspirant a lligar comerç i justícia. Els grups de productors i productores ara són majoritàriament cooperatives agrícoles que conreen cafè, cacau, te, canya o cotó. Però segueixen sent organitzacions que faciliten la feina a les persones alhora que aconseguen mercats que reconguin el veritable valor dels

productes. Ara les relacions tenen molts més tecnicismes i tant els grups com Oxfam Intermón ens hem anat dotant de professionals del comerç internacional per gestionar unes compres que superen els 3 milions d'euros cada any. Però continua sent evident que la relació no és la del comerç convencional. És un "partenariat", com acostumem a dir, fent servir un terme anglès catalanitzat. Per exemple, enviem bestretes del 50% o del 60% juntament amb la comanda, cosa que permet a les organitzacions no haver d'endeutar-se per fer front a la collita o a la producció; paguem les primes socials perquè financin projectes de desenvolupament comunitari, com ara rehabilitació d'escoles o arranjament de camins; financem projectes d'enfortiment de les organitzacions quan s'hi identifiquen dificultats; i, per descomptat, seguim pagant preus justos que permeten a les famílies tenir una vida digna.

→ Un grup de dones de Creative Handicrafts. Des de fa 25 anys, Oxfam Intermón ven productes d'aquesta organització a les botigues d'arreu d'Espanya.

I ja no hi ha només set botigues, sinó 34, gestionades per persones voluntàries que enllacen de manera desinteressada les que consumeixen amb les que produeixen. Són milers de dones (i centenars d'homes) que durant 25 anys han apujat les persianes tots els matins i han quadrat les caixes totes les nits. Han preparat aparadors i han fet inventaris. Han portat els productes a fires, escoles, universitats, empreses i esdeveniments de tota mena. I, com moltes diuen, no ha estat de manera desinteressada, perquè a canvi s'han emportat la satisfacció de qui sap que ha fet una cosa bona.

Al llarg d'aquest temps hi ha hagut molt bons moments, però també alguns de dolents, com quan la crisi econòmica del 2008 va forçar a tancar algunes botigues i va deixar part del voluntariat i la clientela sense poder continuar contribuint a la causa. En aquests anys durs, entre l'equip de comerç just vam posar en pràctica allò que es diu que, quan el vent bufa fort, hi ha qui es fa un refugi i hi ha qui construeix un molí. I vam construir un molí amb la reorientació de les gammes de productes, per adaptar-los a una nova demanda que va emergir de la crisi valorant els productes sostenibles des dels punts de vista social i mediambiental. I productes de qualitat. Així les botigues també van

anar transitant cap a una oferta més adreçada a tothom que vol sentir-se bé quan compra i que vol saber que la seva compra és un acte de reivindicació d'un món més just. I vam fer un altre molí amb una nova botiga virtual que ha sabut situar-se en el creixent i embrollat món digital. I un altre molí més va ser la cerca de sinergies amb altres organitzacions europees de comerç just, que va fer més eficient el treball amb les cooperatives en accedir a una economia d'escala. Les xocolates d'Oxfam Intermón, per exemple, les fem juntament amb la principal organització alemanya de comerç just. I, al mateix temps, venem els pijames i mitjons Veraluna a aquesta i altres organitzacions europees de comerç just.

El treball en comerç just l'enfocuem d'una manera integral. No només comprem a les organitzacions productores en els països en desenvolupament, sinó que a més donem suport al seu desenvolupament amb projectes d'enfortiment. No només comercialitzem aquests productes, sinó que també invertim en dissenys i transformacions que els fan més atractius i, amb això, generem més compres cap a les organitzacions. I no només venem els productes en les nostres botigues, sinó que a més aconseguim acords de distribució amb altres organitzacions

© Pablo Tosco / Oxfam Intermón

↑ Botiga de venda de productes de comerç just de Barcelona.

© Pablo Tosco / Oxfam Intermón

← Martemi Alvarado recull canya de sucre per a la producció de panela. Ella és membre de la Cooperativa Agrària Ecològica y Solidaria Piura (CAUS Piura), a la zona muntanyenca de Piura (Perú).

Lanka o d'arròs a Tailàndia han pogut viure dignament de les seves petites parcel·les. El treball amb el sector de la distribució, a més, ens ha permès influir directament en empreses amb cadenes d'aprovisionament que poden generar impactes en contextos tan llunyans com aquests amb els quals treballa Oxfam Intermón. Aconseguir que algunes empreses d'aquest sector siguin aliades en la lluita contra la pobresa continua sent un gran repte. Recentment hem assolit alguns acords de *co-branding* que mostren una nova línia de treball, com el que es detalla en les pàgines 12 i 13 d'aquesta mateixa revista.

Les marques ja esmentades de Veraluna i Tierra Madre, juntament amb Senzia, la marca de cosmètica natural i de comerç just d'Oxfam Intermón, són la culminació de llargs processos d'aprenentatge en els quals moltíssimes persones han col·laborat com a consumidores, com a assessores, com a productores o simplement opinant sobre aquestes marques. Alguns productes, com els cafès Tierra Madre Mujer, han arribat a nivells molt alts d'impacte en les comunitats, perquè, als beneficis del comerç just, hi han afegit propòsits específics de defensa de drets de dones i de protecció del medi ambient.

Tot el que s'ha aconseguit durant aquests anys, però, no hauria estat possible sense la col·laboració imprescindible de les persones que han comprat els productes. Des dels objectes d'artesanía que van protagonitzar les vendes dels primers anys, fins a la roba, els aliments o la cosmètica que actualment venem, sempre hem gaudit de l'interès de milers de persones que han confiat en la nostra proposta i que han demostrat la seva convicció que el comerç, fet amb criteris de justícia, pot generar oportunitats de desenvolupament per a la gent que viu en contextos vulnerables. Des d'aquí, el nostre agraïment a totes elles.

I el futur continua plantejant reptes: el canvi climàtic, els drets de les dones, les regles injustes del comerç internacional... A Oxfam Intermón continuarem treballant per un món més just. Demostrant que amb l'activitat de comerç just és possible assegurar els drets de totes les persones que integren la cadena de subministrament dels productes, sense que calgui renunciar a la qualitat i a la sostenibilitat financera, que és possible satisfer una demanda sense reduir els drets de qui produeix l'oferta, que hi ha molta gent que vol fer del seu consum un acte de justícia. Demostrant que Isabel Martín tenia raó.

que també tenen botigues de comerç just, encara que no comprin directament als països. També hem treballat molt, especialment des de les botigues, per sensibilitzar sobre la importància de consumir de la manera més responsable possible, per tal de no contribuir inconscientment a injustícies. Hem fet campanyes que qüestionen algunes regles injustes del comerç internacional. I, a més, ens hem implicat en les xarxes associatives del moviment de comerç just, tant a Espanya com a escala internacional, assumint la responsabilitat que ens correspon pel fet de ser l'organització líder en vendes de comerç just a tot l'Estat.

Cinc anys després de començar l'activitat de comerç just, va succeir un fet important: un supermercat ens va comprar un palet sencer de cafè natural molt. Va ser el primer de milers i milers de palets que han anat facilitant a centenars de milers de consumidors i consumidores l'accés als productes d'alimentació que ara s'identifiquen amb la marca Tierra Madre. I, gràcies a això, milers de famílies camperoles productores de cafè a Nicaragua, Uganda o Guatemala, de sucre al Paraguai, de panela al Perú, de te a Sri

↑ Des del magatzem de Paterna (València) es distribueixen tots els productes que es comercialitzen a les botigues d'Oxfam Intermón.

MÉS ENLLÀ DEL COMERÇ JUST: CAFÈ MUJER UGANDA

■ Fa molt de temps que el comerç just està construint un futur sense cap mena de discriminació, i a Oxfam Intermón anem més enllà. Per això, des de fa 25 anys oferim oportunitats especialment a les dones, perquè elles són les més vulnerables. Un dels projectes que ho demostren és el del cafè Mujer Uganda.

En concret, amb aquest projecte fem costat a les dones que produeixen cafè ecològic dins de la cooperativa ugandesa ACPCU (Ankole Coffee Producers Cooperative Union). El nostre ajut no es limita a la compra segura i a un preu just del seu cafè. Amb el nostre suport, s'han creat 20 associacions, formades per aquestes dones, on cada mes reuneixen els seus estalvis per convertir-los en fons comuns amb els quals elles mateixes

Elles han demostrat que poden gestionar els seus diners i invertir-los principalment en educació i en la millora de la producció agrícola

poden concedir-se préstecs. Per tal d'impulsar-los, proporcionem formació específica a les dones que gestionen les associacions i assegurem que tinguin fons per als seus microcrèdits.

A Uganda, a les dones no els és possible accedir a crèdits per les desigualtats econòmiques i de gènere amb què han de viure. Les condicions que imposen

els bancs són inassolibles per a elles. Per això, mensualment es reuneixen per dipositar en l'associació els seus estalvis de 5.000 xílincs ugandesos (al voltant d'1,35 €), que els permeten demanar préstecs a una taxa d'interès baixa, i per compartir les seves experiències.

Amb aquestes reunions mensuals, les dones surten dels camps de cafè i de les tasques domèstiques i durant unes hores parlen dels temes d'interès per a elles i comenten les seves vivències, problemes i propostes. Gràcies a les reunions, coneixen més bé la gestió del seu treball i han desenvolupat idees per diversificar la producció (algunes d'elles conreen també plàtans i produeixen mel), que poden pagar amb els préstecs que fan en el grup. En definitiva, i per primera vegada,

↑ Silvio Elías, cofundador i conseller delegat de Veritas, va visitar les dones productores d'Uganda.

en la majoria dels casos, les dones estan tenint l'oportunitat de finançar projectes. I això suposa per a elles una millora important, no només del seu mitjà de vida sinó també en el seu desenvolupament personal, fruit de l'experiència de superació i d'autorealització que representa per a elles.

Quan preguntem a aquestes dones si els agrada la idea que les seves filles conreïn també cafè quan siguin grans, contesten: "Sí, i de ben segur que ho faran millor que nosaltres, gràcies als coneixements que estan adquirint amb l'educació que nosaltres no vam tenir". Donar una educació contínua i de qualitat als fills i les filles és la lluita de cada dia d'aquestes dones, i per això dediquen una part dels préstecs a les despeses escolars.

Després d'uns anys de funcionament dels grups d'estalvi, hem pogut veure canvis molt importants tant en la cooperativa com en les mateixes famílies. Ara, les parelles apleguen els diners guanyats en la seva petita pràctica agrícola i decideixen conjuntament com gastar-los. S'ha aconseguit una relació més igualitària i basada en la confiança. Elles han aconseguit demostrar que poden gestionar bé els seus diners i invertir-los principalment en educació i en la millora de la producció agrícola.

Estem veient canvis positius i la valoració conjunta del programa de gènere a Uganda és molt bona, tot i que encara tenen per davant reptes enormes per a elles. Per cada quilo de cafè que comprem a la cooperativa, paguem a aquestes dones una prima de gènere (uns diners extres), a més de la prima de comerç just, que va als grups d'estalvi. Per això, perquè puguin ser cada vegada més autosuficients i vèncer les dificultats, és essencial aconseguir que més persones comprin el seu cafè, i així nosaltres els puguem fer més encàrrecs.

Amb aquest objectiu, distribuïm els productes de comerç just no només a les nostres botigues sinó també en cadenes d'alimentació i botigues especialitzades. Per a aquest projecte en concret, tenim la sort de gaudir de la implicació de Veritas, la cadena d'alimentació ecològica que comparteix amb nosaltres els valors de construir un món on ens agradi viure a totes les persones. Silvio Elías, conseller delegat i cofundador de Veritas, s'hi va involucrar personalment i va decidir visitar aquestes dones per tal de conèixer el treball realitzat per Oxfam Intermón i la cooperativa.

La unió de Veritas i Oxfam Intermón és gairebé natural, ja que totes dues institucions comparteixen els valors i compromisos del consum conscient, responsable i sostenible. Els projectes estan alineats. Segons Silvio Elías, desenvolupar aquest projecte amb Oxfam Intermón "és una oportunitat única per fer arribar el comerç just i ecològic a més persones i ajudar comunitats vulnerables de petits productors".

Gràcies al fet que Veritas continua promovent el comerç just i de producció ecològica certificada, i que des de les seves botigues i els seus mitjans de comunicació expliquen el projecte perquè més consumidores i consumidors s'hi

sumin, hem pogut comprar més quilos de cafè a aquestes dones i han pogut arribar més diners als seus grups d'estalvi. A més, el suport de Veritas a aquestes dones no es limita a la compra del seu cafè a través d'Oxfam Intermón. L'empresa ha decidit donar suport al projecte finançant-lo econòmicament.

Per tal que el comerç just continuï formant part de la millora de la vida de milers de persones els propers anys, serà essencial comptar amb més empreses compromeses com Veritas que ens ajudin a arribar a més consumidores i consumidors.

↑ Aquest és l'impacte que tenen els microcrèdits en les famílies ugandeses.

AIGUA: DIGNITAT I SALUT

De Guatemala al Iemen, de Burkina Faso a Filipines... Oxfam Intermón treballa en 65 països perquè les conseqüències d'aquesta pandèmia no s'acarnissin amb les persones que tenen menys recursos. Per a això, apliquem la nostra experiència de més de mig segle utilitzant aigua, sanejament i higiene en la prevenció de malalties com el còlera o l'èbola.

Text: María José Agejas, periodista del Departament de Comunicació

← Badr Abdulla
recull aigua
potable de la unitat
dessalinitzadora
d'Oxfam a la comunitat
pesquera de Khor
Oromia, al Iemen.
Aquesta planta
permet tractar l'aigua
provinent del mar en
una regió afectada per
la guerra i d'extrema
escassetat de
recursos.

Laigua, el sanejament i la promoció de la higiene són l'essència del nostre treball des de fa dècades i ara esdevenen el fonament de la prevenció davant la COVID-19, la qual cosa ens dona avantatge a l'hora de respondre-hi de la manera més eficaç. Estem presents en la lluita contra la malaltia a 65 països, amb l'objectiu d'arribar a 14 milions de persones.

Per aconseguir-ho, hem adaptat el nostre treball a les diferents necessitats i circumstàncies i als recursos i el temps disponibles, i ho hem fet en companyia d'organitzacions, col·lectius, grups veïnals i comitès de persones refugiades. Perquè ens necessitem els uns als altres, en l'individual i en el col·lectiu. Perquè hem de caminar en aliança davant un repte que és a llarg termini, que va en moltes direccions i que requereix una quantitat enorme de recursos humans i materials.

Ens enfrontem a la COVID-19 utilitzant les mateixes armes que ens han servit per a malalties tan letals com aquesta o més encara

Ara ens enfrontem a la COVID-19 utilitzant les mateixes armes (aigua, higiene, sanejament) que al llarg de mig segle ens han servit per prevenir la propagació de malalties tan letals com aquesta o més encara: l'ebola, el còlera i altres afeccions diarreiques, la malària... I continuem fent-ho al lemen, a la República Centreafricana, a Burkina Faso i a desenes de països més.

Hi ha més de 2.000 milions de persones al món sense accés a aigua i sanejament. I aquest accés es fa cada vegada més complex per múltiples

factors: el canvi climàtic, els conflictes bèl·lics, la desigualtat, l'explotació dels recursos naturals...

A molts llocs del món, són les dones i les nenes les més perjudicades per aquesta situació. Són elles les que han de desplaçar-se, de vegades recorrent quilòmetres de distància, per recollir aigua; i les nenes que s'ocupen d'aquesta tasca utilitzen per complir-la el temps que haurien de passar a l'escola. Són les dones les que s'ocupen de la higiene, de la neteja, de la cuina i de la cura de les persones malaltes, tasques que resulten més difícils quan no es pot disposar d'aigua i sanejament.

Per això, el nostre treball en aquest àmbit es duu a terme amb un enfocament de gènere que té en compte l'específica vulnerabilitat de les dones i les nenes, analitzant aquestes necessitats i donant-hi resposta. Hi ha altres pilars que marquen la

nostra actuació en aigua, higiene i sanejament, com és el cas de: la innovació tecnològica, per respondre de la manera més eficaç possible; la inclusió en el procés, des del començament, de la població concreta per a la qual es duu a terme l'actuació, adaptant-nos a la seva cultura i les seves circumstàncies; o la localització, és a dir, l'empoderament de les comunitats a les quals servim perquè siguin elles les que responguin directament.

RESPOSTA A LA COVID-19

La República Democràtica del Congo és un país que té més conflictes armats que respiradors. Al lemen només sobreviuen a la guerra, i amb prou feines, la meitat de les instal·lacions sanitàries. Zàmbia té un metge per cada 10.000 habitants...

La COVID-19 no entén de fronteres, però sí de desigualtat i de pobresa. En patiran més les

← Florinda Tiul i els seus fills i filles són beneficiaris del programa de distribució d'aliments per a les famílies més vulnerables del Corredor Sec a Guatemala.

© Aurelie Goet / Dxtam Intermon

© Aurélie Godat / Oxfam Intermón

Com treballem en la prevenció de malalties

AIGUA

Proporcionem aigua a bastament i assegurant-ne la qualitat, mitjançant l'arranjament o la construcció de pous, la instal·lació o manteniment de canonades i xarxes o, en els llocs on no hi ha cap més alternativa, camions cisterna.

SANEJAMENT

Dissenyem i construïm latrines, àrees de rentat i sistemes de drenatge en camps de persones refugiades, barriades marginals i poblacions assolades per la desigualtat.

HIGIENE

Promovem bones pràctiques d'higiene, com el rentat de mans. Distribuïm galledes amb tapa, sabó, mosquiteres i altres estris i expliquem quina utilitat tenen en la prevenció de malalties.

conseqüències les persones que viuen als camps de refugiats o en barriades sense serveis bàsics, les famílies afeblides per la manca d'aliments o per altres malalties (com ara la malària o el xarampió) o les treballadores de la llar i cuidadores altament exposades al contagi.

Veus expertes han calculat que fins a 40 milions de persones podrien perdre la vida a tot el planeta per la COVID-19 si no es prenen mesures urgents.

A l'Iraq hem rehabilitat una sala d'aïllament a l'hospital de Jalula, que dona assistència a 50.000 persones, i estem en procés de rehabilitar 21 centres de salut. "Hem lliurat al Ministeri de Salut milers de màscares, ulleres, guants i bates per protegir el personal sanitari", explica Andrés Rodríguez, director d'Oxfam Intermón en aquest país. "Als anys vuitanta, l'Iraq

tenia el millor sistema de salut de tot l'Orient Mitjà. La guerra i les sancions el van enfonsar", afegeix.

La població iemenita, sumida en la catàstrofe humanitària més gran que hi ha actualment, viu una situació encara pitjor que la de l'Iraq, després de cinc anys de conflicte. Allà, proporcionem aigua neta i promovem mesures d'higiene contra la malaltia en vuit regions. El 80% de la gent depèn de l'ajut humanitari a causa d'una guerra brutal i devastadora que ha posat la meitat de la població en risc de passar una crisi de fam.

Fins a 40 milions de persones podrien perdre la vida a tot el planeta per la COVID-19

↑ Tècnics d'Oxfam Intermón instal·len tancs i canonades per a la distribució d'aigua al municipi de Bimbo, a la República Centreafricana.

També a Gaza, un altre territori ja castigat, amb una enorme densitat de població i un grau d'amuntegament que hi fa gairebé inútil el confinament, hem lliurat equips de protecció per al personal sanitari, hem instal·lat 200 llits en centres de quarantena i estem donant sabó i productes de neteja i higiene a centres de salut i famílies. Najla Shawa és la responsable de seguretat alimentària d'Oxfam a Gaza. "La situació és molt fràgil, ara mateix. La gent sofreix molta pressió i ansietat. Si no podem fer la nostra feina, serà un gran problema per a Gaza. Ens necessitem els uns als altres més que mai", explica.

A l'Amèrica Central, la crisi del coronavirus va arribar en un moment en què les necessitats humanitàries ja estaven batent rècords. La regió pateix des de fa anys els efectes del canvi climàtic, especialment en l'anomenat Corredor Sec, que s'estén per Nicaragua, Hondures, El Salvador i Guatemala i on hi ha un milió de persones afectades. La fragilitat d'aquests països fa preveure que, més enllà del repte immediat d'afrontar la pandèmia amb sistemes sanitaris febles, hi haurà conseqüències a llarg termini que exacerbaran les desigualtats i abocaran més persones a la pobresa extrema.

La nostra resposta a l'Amèrica Central, així com al Carib, afectat al seu torn per fenòmens meteorològics especialment virulents a causa del canvi climàtic, se centra en el repartiment de menjar i diners en efectiu per garantir la seguretat alimentària, la promoció de la salut i el repartiment de paquets higiènics a les famílies.

A l'Àfrica, malgrat la pobresa i la desigualtat, hi ha molts països on la població ja té una part del camí fet, si ens referim a mesures d'higiene. La lluita

A l'Àfrica, malgrat la pobresa i la desigualtat, hi ha molts països on la població ja té una part del camí fet, si ens referim a mesures d'higiene

contra malalties infeccioses i contagioses com l'ebola o el còlera ha convertit milions de persones en expertes en higiene, rentat de mans i mesures contra la propagació d'aquestes malalties.

A Bangla Desh, on es refugien 855.000 homes, dones, nens i nenes rohingyes fugits des de la veïna Birmània, estem intensificant les mesures preventives davant la malaltia, amb distribució de sabó i instal·lació de punts de rentat de mans per

a 70.000 persones. També a Zaatari, Jordània, on està ubicat el campament més gran del món per a la població siriana refugiada, duem a terme activitats de sensibilització per a infants i tenim l'objectiu de donar accés a aigua, higiene i sanejament a 78.000 persones. A Burkina Faso, on ha crescut la població desplaçada a causa dels també creixents conflictes, hi treballem perquè tant les persones desplaçades com les comunitats que les acullen tinguin accés a aigua apta per al consum i a unes mínimes mesures d'higiene.

Així mateix, treballem per combatre la pandèmia al Pakistan, a Moçambic, a Mauritània, al Sudan del Sud i a molts altres països, per portar tota mena de recursos a les persones que afronten aquesta crisi en situació d'enorme vulnerabilitat i sense accés als recursos necessaris per defensar-se. Fins a 65 països en total, gràcies

al suport de la nostra base social, ara més indispensable que mai.

MÉS ENLLÀ DE L'EMERGÈNCIA SANITÀRIA

En paral·lel a les accions humanitàries, treballem amb els governs i les organitzacions locals perquè l'impacte del coronavirus no castigui els col·lectius més vulnerables i els esforços per abordar aquesta crisi es facin d'una manera equitativa, és a dir, fent que les persones amb més recursos contribueixin a rescatar la gent que més ho necessita.

Per això, hem demanat un pla mundial de salut pública i resposta d'emergència que mobilitzi 160.000 milions de dòlars, la qual cosa, sumada a la cancel·lació immediata dels pagaments del deute extern, permetria duplicar la despesa en salut als 85 països més pobres del món, que representen prop de la meitat de la població del planeta.

© John Wessels / Oxfam Intermón

↑ Un grup de dones recullen aigua d'una font instal·lada al camp de Bunia, a la República Democràtica del Congo, on més de 50.000 persones van buscar refugi fugint del conflicte armat.

Aquests diners permetrien a aquests països augmentar els esforços de prevenció, contractar deu milions de professionals de la salut i adquirir equipaments sanitaris imprescindibles.

També defensem que les vacunes i els tractaments han de ser un bé públic universal, i que cal aconseguir un acord d'àmbit mundial perquè, quan estiguin llestos, es posin gratuïtament a la disposició de tothom que els necessiti, perquè el benefici econòmic no ha de prevaler sobre el futur de la humanitat.

Només podrem superar aquesta pandèmia si actuem a tots els països i per a totes les persones. Ningú no estarà fora de perill fins que no ho estigui tothom.

Comptar amb la gent: el cas de la República Centreafricana

■ Involucrar la gent des de bon començament és una de les claus de la nostra actuació. "Els nostres equips surten i coneixen gent", explica des de la República Centreafricana una de les nostres expertes en aigua i higiene, Lily Séguin. "Ens prenem el temps que cal per escoltar la gent i debatre sobre el que s'ha de fer. Parem atenció als seus sentiments, a les seves maneres de percebre la malaltia, a les seves preguntes. Per lluitar contra la COVID-19, cal que escoltem les comunitats i que trobem solucions conjuntament", afirma.

La República Centreafricana és un dels països més pobres del món. El 70% dels serveis de salut els presten les oenegés i tan sols hi ha tres respiradors per a un total de 5 milions d'habitants. Hi treballem des de fa anys, en situacions molt difícils, amb risc i sobresalts de seguretat constants per als nostres equips, formats en la major part per persones originàries del país. Preocupa especialment la situació en els camps de persones desplaçades pels conflictes, on el virus causarà estralls si s'hi propaga. Treballem al de Bria, on viuen 45.000 persones, i al de Batangafo, on hi ha 32.000 homes, dones, nens i nenes que han hagut de deixar casa seva per culpa de la violència.

"El sistema de salut no es pot fer càrrec de les persones contagiades", explica Ferran Puig, director de la nostra delegació al país, "i el confinament no és possible en un país on la majoria de la població viu al dia". Pitjor encara és la situació per a les dones: "Elles són, en la majoria de casos, les que busquen aigua i tenen cura de la família, dels pares i mares malalts i dels nens i nenes". Aquestes particularitats que perjudiquen les nenes i les dones sempre estan presents quan donem suport a la població, i això inclou la nostra resposta a la COVID-19, en tots els països on estem presents.

© Aurélie Codet / Oxfam Intermón

↑ Lily Séguin, coordinadora del programa de salut pública envers la COVID-19 a la República Centreafricana.

NO VOLEM QUE NINGÚ ES QUEDI ENRERE

La crisi provocada per la COVID-19 no pot incrementar la desigualtat ni acarnissar-se amb les persones més vulnerables. Per això, des d'Oxfam Intermón ens hem mobilitzat des del començament d'aquesta crisi perquè ningú es quedi enrere durant l'emergència ni durant la recuperació.

Text: Júlia Serramitjana, periodista del Departament de Comunicació

Fa molts anys que treballem per pal·liar els efectes de la desigualtat i la pobresa al món i a Espanya tenim un antecedent molt clar que sabem que no es pot repetir: la crisi del 2008, lligada a les mesures econòmiques que posteriorment es van aplicar, que es van saldar amb un augment d'un 36% en la diferència entre la població més rica i la més pobre. No podem permetre que això torni a succeir.

Per això, pocs dies després de la declaració de l'estat d'alarma, vam presentar al Govern de l'Estat una sèrie de propostes, recollides en un informe titulat "Aprenem dels nostres errors", amb recomanacions per protegir les persones més vulnerables i garantir que no es deixi ningú enrere inicialment, en matèria sanitària, i posteriorment pel que

fa a mesures de protecció i suport social i econòmic.

Vam aconseguir reunir-nos amb Pablo Iglesias, vicepresident de Drets Socials i ODS, i amb José Luis Escrivá, ministre d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, per explicar-los les nostres propostes de primera mà. A més, hem estat en contacte amb el cap del Gabinet de la Presidència del Govern, amb el ministre de l'Interior,

La crisi del 2008 es va saldar amb un augment d'un 36% en la diferència entre la població més rica i la més pobre

← Un grup de persones d'origen bangladeshià preparen bosses amb aliments perquè siguin distribuïdes entre la comunitat.

amb diversos secretaris d'estat i amb diputats de diferents partits.

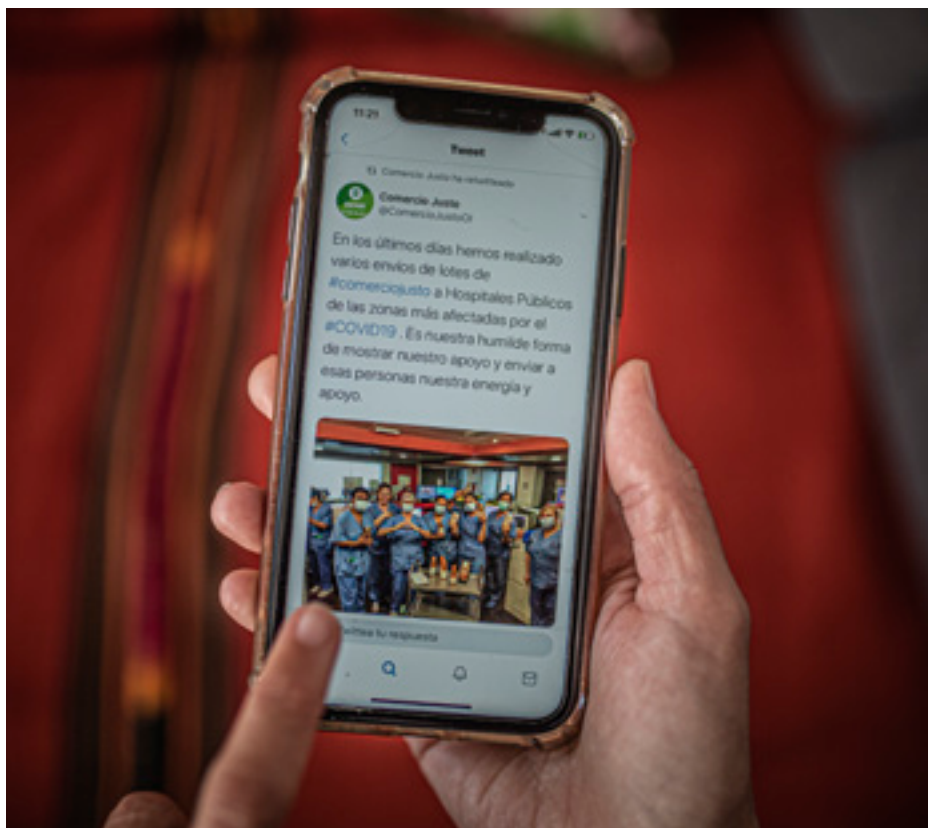
La resposta a les nostres peticions per part dels representants polítics va ser molt bona. Moltes de les nostres propostes, com ara la prohibició d'acomiadaments objectius i l'aprovació de subsidis per a treballs temporals, s'han posat en marxa i d'altres s'estan estudiant.

Des d'Oxfam Intermón som conscients que els col·lectius més vulnerables necessiten suport directe de bon començament. Hem treballat amb 13 organitzacions sòcies per cobrir les seves necessitats més urgents, com ara atenció sanitària o alimentació. Durant aquests primers dies, moltes persones en situació de vulnerabilitat, com és el cas de les treballadores de la llar i de cures, es van quedar sense feina, així com menors i gent gran sense llar o una bona part de la població migrant. Els calia cobrir urgentment les seves necessitats bàsiques: comprar aliments i productes farmacèutics i d'higiene i pagar els seus lloguers i subministraments.

Un cas concret que exemplifica el nostre treball: hem donat suport econòmic a tres organitzacions sòcies, Red Interlavapiés, Geum Dodou i Prodein, que treballen directament amb aquests col·lectius a Madrid i Melilla, dues ciutats molt afectades pels efectes econòmics i socials derivats de la crisi sanitària, perquè puguin fer front a aquests moments tan difícils.

I és que l'arribada de la COVID-19 ha posat de manifest que les persones a Espanya estan preparades de maneres molt diferents per afrontar aquesta crisi. L'amuntegament, la violència contra les dones i el treball informal que ha cessat sense cap mena de protecció social són realitats contra les quals ja lluitaven moltes persones. La crisi s'està acarnissant particularment amb aquests col·lectius i seguim al seu costat.

L'arribada de la COVID-19 ha posat de manifest que les persones a Espanya estan preparades de maneres molt diferents per afrontar aquesta crisi

↑ El personal sanitari de l'Hospital Universitari Son Espases, de Mallorca, envia un missatge d'agraïment a Oxfam Intermón després d'haver rebut una donació de productes de comerç just.

La unió, en temps de crisi i incertesa, també és clau per afrontar-ne els efectes. Per això hem reforçat aliances amb altres oenagés i moviments socials per aconseguir una renda mínima garantida per a les llars amb pobresa severa. També ho hem fet per reclamar protecció de les treballadores de la llar i de cures, juntament amb les organitzacions Territorio Doméstico i Malen Etxea.

Ens hem unit i hem aixecat la veu juntament amb més de 200 organitzacions per demanar la regularització de migrants, amb l'objectiu que puguin acollir-se a les mesures de protecció social del Govern estatal.

També ens hem unit a la campanya #CuentaConmigoVecina, de l'observatori Feminicidi.net, per prevenir la violència sexual durant el confinament, una altra xacra que s'agreuja durant les èpoques de crisi com la que estem vivint i que ens preocupa enormement.

I això no és tot. A més, en reconeixement a l'extraordinària feina del personal sanitari, hem enviat productes de comerç just als hospitals de La Paz i Móstoles, a Madrid, i Vall d'Hebron, a Barcelona. També hem remès una cistella amb productes de comerç just als nostres

La unió, en temps de crisi i incertesa, també és clau per afrontar-ne els efectes

socis i sòcies de més de 80 anys de les zones més afectades, per mostrar-los el nostre suport.

Som conscients del moment en què ens trobem i dels reptes que tenim per davant, però també de les oportunitats per sortir reforçats i continuar construint el futur pel qual treballem des de fa anys: un futur sense pobresa, sense desigualtat.

Mes informació a:
bit.ly/ningu-enrere

DOS ANYS I DUES SETMANES AL IEMEN

Et narrem un viatge en primera persona a la pitjor crisi humanitària del món i els reptes que suposa entrar al Iemen, un país que, com ja venim alertant des de fa temps, viu un conflicte brutal i devastador.

Text: Júlia Serramitjana, periodista del Departament de Comunicació | **Fotos:** Pablo Tosco / Oxfam Intermón

Dos anys és el que ens ha costat poder explicar de primera mà la crisi humanitària que assola el Iemen. Dos anys que han estat un laberint de tràmits, visats i burocràcia. Per a què? Per poder narrar un conflicte silenciats i oblidat que ja fa més de cinc anys que dura i que s'ha emportat la vida de més de 100.000 persones.

Tot va començar l'any 2018. Indignats pel que passava al Iemen i pel poc que se'n parlava, el meu company Pablo Tosco i jo vam voler difondre el que estava succeint en aquest país de l'Orient Mitjà i vam decidir anar-hi. Aquells dies, el Govern espanyol estava autoritzant per milers

d'euros la venda d'armes a l'Aràbia Saudita, unes armes que probablement s'estan fent servir en aquesta guerra. I aquest va ser un dels motius: posar rostre humà a les seves conseqüències.

Visats denegats, problemes logístics i de seguretat... Tot era complicat. Estant el país sense govern, amb els funcionaris sense sou des de fa mesos i amb la infraestructura destruïda, és ben complicat obtenir la informació que cal per planificar un viatge d'aquestes característiques. Els aeroports estan tancats als vols comercials i només es pot entrar al país a través de vols humanitaris gestionats per Nacions

Unides. Els nostres companys i companyes d'Oxfam al Iemen, que està present al país des de fa 30 anys, van ser clau perquè poguéssim fer el viatge.

Entrar en un país en conflicte no és gens fàcil, però no ens vam rendir. Crèiem que valdria la pena i no ens equivocàvem. Així, al febrer, dos anys i tres avions després, passant per Istanbul i Djibouti, vam aconseguir arribar a Aden, ciutat costanera situada a l'extrem sud del Iemen.

Recordo haver mirat per la finestra de l'avió i haver vist la immensitat d'un paisatge àrid i hostil. Ja abans de la

→ La Reena recorre les ruïnes del barri d'Arish, destruït pels bombardejos aeris al sud-oest d'Aden. Els dos bàndols enfrontats en el conflicte van tenir intensos combats en aquesta zona per la seva ubicació estratègica, la qual cosa va forçar tots els habitants a fugir.

↑ Un grup de dones desplaçades de la ciutat de Taiz, davant de les seves tendes de campanya, en el camp d'Al-Malika, on més de 3.000 persones es refugien dels combats.

guerra aquest país, poc fèrtil i sec, tenia problemes per proveir-se d'aigua i aliments. De fet, no té rius naturals i la gran majoria de l'aigua que allà es fa servir procedeix de la pluja. Ara, amb el conflicte, encara és més complicat obtenir-ne. El preu de l'aigua ha augmentat un 100%. El 80% de la població depèn de l'ajuda per sobreviure i gairebé 18 milions d'habitants necessiten aigua potable amb urgència.

Els nostres companys i companyes ens esperaven amb els braços oberts. Havíem de treballar plegats durant dues setmanes. Poques persones acaben entrant al lemen actualment, així que cada visita és un èxit per a ells i per a nosaltres.

La realitat del país ens va donar bufetades tots els dies que vam estar allà. El primer dia vam visitar el districte de Mahala, un dels més pobres d'Aden. En un descampat, hi vivien unes 300 famílies desplaçades per la guerra. Persones que s'havien quedat sense res. Abans era un magatzem de mercaderies que arribaven al port.

El 80% de la població depèn de l'ajuda per sobreviure i gairebé 18 milions d'habitants necessiten aigua potable amb urgència

El lloc, ara en ruïnes, està ple d'escombraries. No hi ha aigua ni lavabos. Les barraques on viuen aquestes famílies estan construïdes amb les planxes de metall que cobrien l'antic magatzem. Cuinen cremant les escombraries que troben entre els habitatges: plàstics, cartrons, fustes... Costa imaginar-se com és el dia a dia en aquest lloc infame. La majoria de persones van abandonar altres zones del lemen afectades pel conflicte, com ara Hodeida, i recorden exactament com va ser la fugida.

En aquest districte, Oxfam treballa amb la fundació Ability en un projecte de transferència de diners per a persones en situació de vulnerabilitat. Unes 500 persones s'han beneficiat d'aquest projecte, que es desenvolupa a través

d'un centre comunitari que atén persones en situació de vulnerabilitat, majoritàriament dones desplaçades per la guerra. Gràcies a això poden cobrir les seves necessitats bàsiques.

Continuem. Un dia més. Moure's pel país i fora de la capital és una altra odissea. Es necessiten permisos especials, que cal tramitar amb antelació, per poder visitar cada governació. És una carrera d'obstacles, i m'admira veure com els meus col·legues treballen en aquestes condicions. Ells i elles han de bregar dia rere dia amb les interrupcions dels subministraments més bàsics. En molts barris no tenen aigua, i el sistema elèctric i Internet tampoc no funcionen amb normalitat.

Moltes d'aquestes coses ens les van anar explicant els companys i companyes mentre ens movíem d'un costat a un altre, en interminables carreteres per les quals circulàvem de camí als diferents projectes. I és que, dins del lemen, Oxfam treballa en diverses zones de difícil accés, proporcionant aigua i sanejament en llocs on em pregunto com la gent pot subsistir. És cert que la població iemenita

és molt resiliència, però aquest conflicte està posant a prova tots els habitants. “Necessitem que aquesta guerra s’acabi”, afirma el nostre company Monther Alattar.

En companyia del Monther vam arribar a la regió de Khor Omeira. És una zona àrida, a unes dues hores d’Aden, a la costa oest. Hi viuen 3.000 persones en una situació molt precària. La majoria es dediquen a la pesca. No tenen serveis bàsics i troben moltes dificultats a l’hora d’obtenir aigua per cobrir les seves necessitats bàsiques diàries, fins i tot per beure’n. Acostumen a agafar l’aigua directament del mar o de pous poc profunds. Quan s’acaba la del subsol, caven per obtenir aigua salada. I ens expliquen que normalment se la beuen així.

“Tradicionalment han comprat l’aigua als comerciants que la transporten en camions cisterna. És habitual veure’ls per les carreteres. Abans del conflicte compraven 200 litres d’aigua per uns 1.000 rials iemenites, uns 4 dòlars (un cost molt alt, comparat amb el que guanyen les famílies). A causa del conflicte que va esclatar el 2015, el preu de l’aigua es va incrementar un 100%”, explica el Monther. Això era insostenible per a la majoria de famílies, incapaces de pagar uns preus tan elevats. La quantitat de persones que vivien en aquests assentaments també va augmentar, ja que va arribar-hi població desplaçada pel conflicte i que, òbviament, també necessitava aigua.

Des d’Oxfam hem construït una unitat dessalinitzadora que funciona amb panells solars i energia eòlica. Amb aquest innovador projecte, les famílies tenen aigua a un preu que està molt per sota del que pagaven als comerciants. Ara l’aigua és un 50% més barata. Em va semblar una cosa fantàstica i les persones amb què vam parlar estaven molt satisfetes del resultat.

FRUSTRACIÓ A CAUSA DE LA GUERRA

Vam visitar els camps de desplaçats d’Al-Malika i Al-Bearayer, a Al-Thurba, en la governació de Taiz. El front està a menys de mitja hora d’aquesta zona. L’agost del 2019 va haver-hi diversos enfrontaments molt a prop del camp, que van afectar la distribució d’ajut humanitari. I l’últim trimestre de l’any els programes d’Oxfam es van veure afectats en diferents moments a causa de la inseguretat. És una situació que frustra enormement els companys i companyes que treballen allà: la gent necessita l’ajut però la violència fa que no hi puguin accedir. És desesperançador, però no abaixen els braços.

Les tendes i lones s’acumulen en els vessants escalonats del turó que acull l’assentament. Oxfam hi ha construït latrines, distribueix kits d’higiene i proporciona aigua per mitjà de tancs i camions cisterna perquè les persones puguin tenir una vida digna mentre són allà.

↑ Saif Abdulkareem cuina pa en un forn improvisat i escalfat amb foc a base d’escombraries en una antiga nau industrial del districte de Mahala, a la ciutat d’Aden.

DESNUTRICIÓ I CONFLICTE

La destinació següent va ser Al-Musaimir. Aquí, Oxfam hi ha instal·lat tres sistemes de subministrament d’aigua que funcionen amb panells solars. La nostra organització també dona suport a un comitè d’emergència liderat per la comunitat a l’escola i un projecte de recollida i reciclatge d’escombraries (el problema de les escombraries és molt visible en les comunitats, afecta una gran part del país i pot arribar a generar problemes d’higiene i salut). Arribar a aquest poble és realment complicat: les carreteres estan sense asfaltar i l’entorn fa difícil imaginar com es pot sobreviure en un lloc com aquest, quan el fràgil equilibri d’un ecosistema vital queda destruït per la guerra.

Aquí vam conèixer l’Amina, una dona que viu amb els quatre fills en una casa llogada. Té tres nens i una nena. És modista i té una màquina de cosir elèctrica que només funciona de vegades, quan hi ha electricitat. Em va impressionar molt parlar amb ella dels dies en què el poble va ser pres per homes armats. “No deixàvem sortir els nens en aquella època i vam haver de marxar del poble. Vam marxar tan ràpid que no vam poder agafar res. Hi havia trets”, ens va explicar.

El seu relat era escruixidor: es van haver d’amagar a les muntanyes, entre les roques i els arbres, i dormien al terra amb mantes. De tant en tant baixaven al poble a veure si hi podien aconseguir aigua i aliments: “Vam estar un mes així. Teníem por. Vam tornar a casa i no hi havia aigua ni

↑ Samiha Ali és entrevistada per Júlia Serramitjana al costat de l’Etethal, traductora d’Oxfam al Iemen, en el camp de persones desplaçades d’Al-Bearayer.

El Iemen és un dels pitjors països on ser dona, però ella trencava aquesta premissa malgrat no mostrar ni un centímetre de la pell

menjar ni res. Abans menjàvem verdures, teníem farina... Ara els preus han pujat tant que només podem comprar unes galetes”.

Després d'això, una vegada superat el més dur del conflicte, van néixer dos dels seus fills: un de 3 anys, el Mohammed, que va tenir desnutrició i gràcies a un tractament se'n va anar recuperant; i el Nagid, el més petit, que amb 8 mesos té els mateixos símptomes. Aquesta és una de les conseqüències més nefastes d'aquesta guerra: mares que pateixen i nens i nenes sense menjar. Si no s'acaba el conflicte, els efectes de tants anys, mesos i dies de guerra continuaran passant factura a totes aquestes persones que vam conèixer durant els dies que vam estar al Iemen.

Malgrat les dificultats que suposa treballar en un país en conflicte, continuem i continuarem allà, treballant al costat de totes les persones afectades per la guerra. I des d'Espanya continuarem pressionant el Govern de l'Estat perquè sigui transparent i es comprometi a posar fi a la venda d'armes a l'Àrabia Saudita.

Una dona invisible?

↑ La Fatima, amb el seu fill, recull les xarxes de pesca que va adquirir gràcies a l'aportació de recursos d'Oxfam Intermón.

■ Prop del mar, a Khor Omeira, vam conèixer la Fatima, una dona que em va impressionar moltíssim perquè va trencar l'estereotip que jo tenia de com és una dona darrere d'un vel i un burca. Vam conèixer la Fatima i vam estar amb ella, però no vam saber en cap moment com era la seva cara perquè anava totalment tapada.

El Iemen és considerat un dels pitjors països on ser dona, però ella trencava aquesta premissa malgrat no mostrar ni un centímetre de la pell. La violència contra les dones s'ha manifestat allà històricament en totes les formes possibles. Per a elles, la violència armada que ara està present al país suposa una doble càrrega: a les atrocitats de què és objecte tota la població civil, s'hi sumen les discriminacions i desigualtats preexistents contra les dones. Però, alhora, els conflictes obliguen les dones a sortir del seu rol tradicional, ja sigui posant-se al capdavant de la família o bé dedicant-se a activitats que abans no feien i amb les quals generen nous ingressos.

Aquest és el cas de la Fatima. Té sis fills i tres filles i es dedica a la pesca. Disposa d'una embarcació que va poder comprar gràcies als ingressos que va obtenir venent el seu peix, i amb l'ajut d'Oxfam va poder aconseguir les eines necessàries per treballar al mar, com ara una xarxa o les boies.

La Fatima es lleva al voltant de les 3 de la matinada i surt cada matí al mar a pescar. Normalment hi va sola perquè prefereix que els fills es quedin a casa fent altres activitats. Ens explica que és l'única dona del poble que s'atreveix a anar a la part més profunda per trobar-hi peixos. També busseja per agafar diversos tipus de mol·luscs que creixen en les profunditats. Explica que va ser el seu pare qui li va ensenyar a pescar i que la seva família depèn totalment del que pesca. Ens va deixar anar amb ella en la seva barca. Amb molt d'ímpetu, la Fatima llençava i recollia les xarxes: “Jo soc una dona forta”, ens deia orgullosa.

Més informació a:
bit.ly/conflicte-iemen

L'EMPRESA, CLAU PER COMBATRE LA DESIGUALTAT

Les empreses i el sector privat són un actor clau per generar riquesa, desenvolupament i impacte econòmic, social i mediambiental. Són part de l'engranatge que mou la societat. Per això, tenen un paper importantíssim per aconseguir la igualtat entre homes i dones, i, en definitiva, per reduir la pobresa i la desigualtat. A Oxfam Intermón treballem en aliança amb empreses i fundacions amb l'objectiu de ser, tots plegats, motor de canvi. Així ho fem amb Seresco, una companyia espanyola de desenvolupament i solucions de programari. **Text:** Bárbara Salinas, tècnica de l'Àrea d'Aliances Estratègiques i Relació amb Col·laboradors

↑ Manuel Busto, director general de Seresco

En què consisteix el model de responsabilitat social corporativa (RSC) de Seresco?

Nosaltres lliguem el model d'RSC als nostres objectius estratègics. Partim de la idea que Seresco genera valor per a la societat en crear ocupació, en actuar amb una responsabilitat legal, en apostar pel desenvolupament social i la cooperació, la recerca i la difusió de coneixement. Per complir aquests objectius, sempre respectant el medi ambient, ens fixem en tres grups: oenagés i grups d'acció social; associacions empresarials; i altres entitats i institucions del coneixement.

Quina classe d'activitats duem a terme dins del programa d'RSC?

Entenem que establir-nos

en una ciutat, regió o país és una aposta i un compromís a favor de la comunitat local. A la pràctica, aquesta responsabilitat s'ha de traduir en suport al desenvolupament econòmic i social i en l'establiment d'un diàleg amb els grups d'interès locals. Per començar, com a empresa de programari, implantem polítiques energètiques en tots els equips informàtics, un fet que es tradueix en estalvis energètics de més de 40.000 kWh, és a dir, més de 130 tones de CO₂.

Com vam començar a col·laborar amb Oxfam Intermón?

Seresco és una companyia especialitzada en transformació digital i *outsourcing* de nòmines, i una de les línies d'actuació de la

nostra RSC passa per aportar fons a oenagés. L'any 2014, per lligar el creixement del negoci a l'acció social, vam posar en marxa el projecte "Nòmines solidàries". Instaurava que per cada nova nòmina gestionada pel grup fariem una donació. D'aleshores ençà hem aportat 20.000 euros i, atès que treballàvem amb Oxfam Intermón, vam decidir que fos Oxfam qui rebés aquests diners.

També teniu cafè solidari d'Oxfam Intermón en les màquines d'algunes de les vostres oficines.

Els productes de comerç just són sinònim de polítiques i condicions laborals justes, de productes de qualitat i de respecte envers el medi ambient. I, a més a més, aquests articles garanteixen

un seguit de valors i compromisos socials, com ara evitar l'explotació infantil o lluitar per sous dignes.

Què li diríes als directius d'altres empreses perquè s'animin a reduir la desigualtat a través de la seva activitat d'RSC?

Subratllaria que és fonamental que des de les empreses es contribueixi a combatre la desigualtat, tant dins com fora de la corporació. Des del punt de vista intern, les eines necessàries perquè les organitzacions ho aconsegueixin són les de promoció de polítiques d'igualtat i inclusió. En el cas de les polítiques externes, es poden desenvolupar accions tenint com a referència les que hem posat en marxa amb Oxfam.

Més informació a:
bit.ly/aliances-empreses

PERSONES VOLUNTÀRIES AMB ESPERIT DE CANVI

Són l'exemple perfecte de ciutadania. Són una tribu d'activistes que tenen perfectament clara la seva missió: aportar, sumar, conscienciar que un altre món és possible. Són els més de 250 voluntaris i voluntàries d'Oxfam Intermón que s'organitzen en comitès territorials per apostar pel canvi des de les seves zones.

A Eduard Unzueta, de Sant Cugat del Vallès, el mouen el sentiment d'injustícia i el convenciment que cal fer alguna cosa. En el seu cas, aquesta "alguna cosa" es tradueix en mobilització per fer campanyes, idear cinefòrums o visitar les nostres botigues de comerç just per proveir-se de productes amb els quals muntar una paradeta de venda cada dissabte en un carrer de la seva zona. És un exemple d'activisme, com el dels altres vint voluntaris de la seva localitat. Ell explica que ho fa "per la dignitat humana per la qual hem de lluitar plegats". D'Oxfam Intermón li va agradar el fet que vagi a les causes de la

Treballar les causes de la desigualtat i guanyar en informació, que és poder, són dos dels motius que impulsen l'equip de voluntariat d'Oxfam Intermón

desigualtat: "Treballem per uns objectius a llarg termini. Cal entendre que això no és una carrera de 100 metres. Correm una marató", conclou.

Mónica Martínez ens comenta el seu cas des de Salamanca: "Guanyo en informació, que en definitiva és poder. El ventall d'assumptes que tractem és enorme, i al final ets conscient de coses en què normalment no pensem. Qualsevol dels informes que publica l'organització és un exemple: fiscalitat, cures...". Ella treballa principalment en campanyes i coordina

un grup de fins a 40 persones. Ho fa pel gust d'enfrontar-se a la injustícia i la desigualtat.

Per tal que la seva aportació estigui articulada i sigui més efectiva, les persones voluntàries reben formació i eines per treballar. Hi ha materials de campanya, eines per compartir bones pràctiques i idees i tallers per explicar qüestions com la fiscalitat redistributiva, el comerç just, el fenomen de les migracions, el moviment feminista o el canvi climàtic. Tanmateix, són els mateixos comitès els que s'administren per decidir si el més interessant és una xerrada en una universitat, un taller en una escola o una recollida de signatures. A part, els comitès de les diferents regions es reuneixen dues vegades l'any per posar en comú idees, experiències i propostes de canvi per a un futur sense pobresa. Un futur que, sense persones com l'Eduard o la Mónica, estaria molt més lluny.

Més informació a:
bit.ly/col-laborar-voluntariat

↑ La solidaritat, per a Mónica Martínez, és estar oberta a les necessitats de la seva ciutat.

↑ Per a Eduard Unzueta, l'activisme és una manera de lluitar per una societat més justa.

L'Anjali, la María, l'Agnes, el Serafín, la Khadija i milers de persones d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina han pogut cobrir les seves necessitats bàsiques gràcies al fet que la seva feina ha estat realitzada i retribuïda en condicions justes. 25 anys fent costat al comerç just des d'Oxfam Intermón.

© Pablo Tosco / Oxfam Intermón

QUAN HAGIS LLEGIT LA REVISTA, COMPARTEIX-LA...

...amb un amic, un familiar, o dona-la a la biblioteca del teu barri. Com més siguem, més canvis aconseguirem.

CONSTRUÏM UN FUTUR SENSE POBRESA

900 22 33 00
OxfamIntermon.org

OXFAM
Intermón